

Resurse de interes gemologic din județul Harghita

(Rezumat)

Lucrarea se înscrie pe coordonatele realizării unor articole în serie referitoare la toate resursele gemologice pe care le deține fiecare județ în parte, în vederea stimulării inițiativei particulare de a le valorifica pe plan local prin înființarea unor ateliere artizanale de prelucrare. De asemenea, ele au scopul de a stimula activitatea de prospectare a acestor resurse pe întreaga arie a județului.

În acest sens au fost publicate până în prezent rezultatele cercetărilor gemologice pentru patru județe din țară (Bistrița-Năsăud, Arad, Sălaj și Prahova), iar în momentul predării manuscrisului (1998, toamna) se aflau sub tipar alte trei județe (Mureș, Hunedoara și Timiș). (Lucrarea referitoare la județul Covasna apare în același anuar ACTA – 1998. **Nota red.**). Pentru aria județului Harghita sunt prezentate în primul rând principalele formațiuni geologice generatoare sau deținătoare de minerale și roci de interes gemologic aparținând celor trei domenii petrografice, magmatic, metamorfic și sedimentar. Din cadrul domeniului sedimentar predominant în aria județului în proporție de 44,93% (= 2969,87 km²), sunt semnalate apariții de radiolarite, onixul carbonatic (aragonite), lidiene, lemne silicifiate și sunt premise virtuale de apariție a „Diamantelor de Maramureș” (cuart), a menilitelor și chiar a chihlimbarului. De domeniul magmatic (efuziv) hercinic și neogen, ce apare pe arii extinse în cad-

rul județului (39,13% = 2586,49 km²) sunt legate iviri de sienit cu sodalit, opaluri, hematit, serpentinite, pechștein și lemne silicifiate. Din cadrul domeniului metamorfic, prezent în județ în proporție de 15,94% (= 1053,64 km²) sunt cunoscute până în prezent doar unele cuarțite grafitoase și roci ornamentale pentru construcții (marmure-dolomite).

Prin potențialul gemologic pe care îl deține, județul Harghita se înscrie pe locul 11 în cadrul celor 41 județe din România, revenindu-i un procentaj de circa 3,30% din zestrea gemologică a țării.

Introducere

Aprecierea potențialului gemologic al unei unități administrative, care se suprapune peste mai multe unități geologice, se face ținând cont de totalitatea cunoștințelor acumulate de-a lungul timpului în acest domeniu, de rezultatele cercetărilor de teren efectuate în scopuri gemologice și de premisele favorabile, pe care le pot prezenta anumite formațiuni geologice generatoare sau deținătoare de minerale și roci cu calități de gem.

Pentru a ne face o imagine mai clară asupra potențialului gemologic al unui județ, este necesar să le comparăm cu celelalte județe. În acest scop am considerat că cele 41 județe, care intră în alcătuirea României, au un potențial gemologic de 100%, fiecărui județ în parte revenindu-i pe baza anumitor considerente un anumit procentaj. Criteriul de repartitie și departajare a județelor îl constituie numărul de iviri de minerale și roci cu calități de gem cunoscute din fiecare județ în parte, până în prezent. Cunoșcând numărul de iviri totale pe țară, și numărul de iviri pentru fiecare județ în parte, se poate calcula procentajul ce revine fiecărui județ. În acest sens județul Harghita îi revine un procentaj de 3,30% din potențialul total al României, și ca urmare el se situează pe locul 11 în topul gemologic al județelor din România.

Cadrul geografic și geologic general

Aria județului se suprapune în nord peste partea de SE a munților Călimani, peste munții Gurghiului, partea de SE a munților Giurgeului, înglobând aproape în totalitate munții Harghitei. Munții vulcanici neogeni ai Gurghiului și Harghitei sunt caracterizați îndeosebi prin o serie de caldere bine conservate (Șumuleu, Ciumani, Oștoroș, Harghita Mădărașului, Ciceu, Orotaș, Luci, Cucu și Sfânta Ana).

La est de munții vulcanici ai Gurghiului și Harghitei sunt situate o serie de zone depresionare: Bilbor-Borsec, Gheorgheni, Ciucului de Sus și de Jos, care sunt flancate spre est de munții cristalino-mezozoici, ai Hăghimașului și Ciucului. Zona e drenată spre nord de Mureș și spre sud de Olt.

Din punct de vedere geologic rocile metamorfice ce alcătuiesc coloana vertebrală a Carpaților Orientali, sunt formate din seria gnaiselor de Rarău, seria de Bistrița-Barnar și seria de Tulgheș. Acest complex cristalin se prăbușește în adâncime la nord de Delnița.

Domeniului sedimentar dispus peste cristalin îi aparțin depozitele mezozoice din zona sinclinală Hăghimaș-Bicaz, spre est de acestea fiind bine dezvoltate depozitele flișului cretacic și în parte paleogen. În sectorul de SW al județului depozitele neogene aparțin Bazinului Transilvaniei. În cuprinsul ariilor depresionare apar doar depozite pliocene și cuaternare.

Domeniul magmatic intrusiv îi aparține masivului sienitic de la Ditrău, iar celui extrusiv îi aparțin andezitele și piroclastitele acestora, care sunt dezvoltate pe arii foarte extinse în munții Gurghiului și Harghitei.

Resurse de interes gemologic

Mineralele și rocile de interes gemologic sunt generate îndeosebi de formațiunile ce aparțin domeniului magmatic și de influențele exercitate de acesta asupra altor formațiuni metamorfice și sedimentare, pe care le străbat. Parte din mineralele și rocile de interes gemologic sunt furnizate și de domeniile petrografice aparținând metamorficului și sedimentarului.

Privind sub această optică formațiunile ce intră în alcătuirea județului Harghita (ce are suprafața totală de 6610 km²) se poate constata că din punct de vedere statistic aparțin în proporție de 44,93% (=2969,87 km²) domeniului sedimentar, urmat de domeniul magmatic cărui îi revine un procentaj de 39,13% (=2586,49 km²) și de cel metamorfic cu 15,94% (=1053 km²). Vom prezenta în cele ce urmează resursele gemologice oferite de fiecare domeniu în parte.

Domeniul metamorfic

(15,94% = 1053,64 km²)

Deși ocupă arii destul de reprezentative în cadrul județului prin formațiunile și seriile caracteristice, pe care le deține, sub aspect gemologic nu sunt cunoscute până în prezent surse de interes deosebit. Unele intercalații de calcare cristaline (Lăzarea) și dolomitice (Sândomînic) prezintă o oarecare interes, oferind o serie de varietăți de roci ornamentale utilizate în construcții și la confecționarea pietrelor funerare și statuilor.

Un oarecare interes gemologic l-ar reprezenta unele varietăți de cuarțite grafitoase (negre), ce apar și în seria de Tulgheș ca lentile. Eventual unele amfibolite prezintă și ele unele aspecte de interes gemologic.

Deși din mina de la Bălan se cunosc o serie de minerale ce pot îmbrăca uneori și aspecte gemologice (azurit, blendă, calcopirit, cuprit, hematit, malachit, pirit), totuși până în prezent ele nu au fost sesizate de nimeni.

Domeniul magmatic

(39,13% = 2586,49 km²)

Acestui domeniu îi revine în primul rând masivul sienitic de la Ditrău, considerat în ultimul timp ca un diapir anatectic format în suita rocilor cristaline.

– **Sienitul cu sodalit.** Varietățile de sienit mai bogate în sodalit s-au dovedit că au reale calități gemologice. Încă din anul 1983, V. GHIURCA (1995) face o serie de încercări experimentale de verificare gemologică, care au dat rezultate bune. Se pretează la prelucrări gemologice varietățile de sienit cu sodalitul fie omo-

gen repartizat în cadrul rocei, fie cel dispus zonal. După prelucrare, sienitul cu sodalit prezintă calități estetice (culoare, luciul) similare cu alte zăcăminte din lume, valorificate și în sens gemologic, cum sunt cele din Argentina, Canada, Rusia, India, S.U.A., Africa de Sud și China. Ele pot fi utilizate fie pentru confecționarea unor geme, fie a unor obiecte de artă (bibelouri). Materialele prelucrate de noi au fost recoltate de pe haldele minelor din zonă.

Unele varietăți de roci cu amfiboli bine dezvoltate pot avea și ele utilizări similare, dar ele se pretează îndeosebi la confecționarea unor obiecte de artă. Deși din zonă mai sunt citate și prezența spinelilor, a corindonului și a sfenului, nu au fost sesizate până în prezent varietăți de interes gemologic.

Prezența unor diabaze amigdaloidale remaniate sub formă de galeți în orizontul bazal al Wildflyschulului din sinclinalul Hăghimaș ar putea crea premiza existenței unor calcedonii și agate legate de ele. Existența unui filon de diabaze, în rocile cristaline situate la 3,5 km nord de Sândominic, ar constitui un obiectiv ce ar merita a fi cercetat sub aspect gemologic.

Mare parte din teritoriul județului este ocupat de rocile eruptive andezitice și de complexele vulcanogen-sedimentare asociate acestora.

- **Opaluri.** Cel mai frecvent mineral de interes gemologic din cadrul acestor formațiuni, de care e legat genetic, îl constituie opalul, care în zonă prezintă numeroase varietăți. De la Lueta și împrejurimi sunt amintite de vechea literatură varietățile de opal hialit, opal lăptos, opal de ceară, opal cornos, opal de miere și opal limnic fosilifer (cu plante de baltă și moluște de apă dulce). TÓTH.M. (1892) amintește că lângă izvorul Kéroly a fost găsit un gol de opal de lapte moale ca o piftie. Tot de aici se citează prezența opalului de lapte solid, care include în el frunze, fructe și chiar animale mici (probabil insecte?).

Cea mai mare acumulare de opal comun dispus stratiform și lentiliform se găsește la Băile Chirui unde el apare pe văile Festő, Köves, Linii, Kakas și valea Albastră, în asociație cu ocră limonitică. Prin exploatarea intercalațiilor de ocră au rezultat goluri din care unul mai mare poartă

denumirea de peștera de opal de la Chirui. În general opalul de aici nu prezintă culori vii, ci nuanțe ce variază de la alb-cenușiu la negru. Uneori opalurile negre de aici se aseamănă cu obsidiene, datorită translucidității lor, și spărturii lor tăioase. Se mai cunosc aflorimente de opaluri la Zetea, Vlăhița, Toplița (Pârâul Sec), Călimănel, Gălăuș, Sărmaș-Hodoșa (în spatele gării, unde apare un opal chihlimbariu). Fragmente de opaluri apar în aluviunile văilor din localitățile Șiclod, Atia, Praid, Lupeni, Păuleni, Dealu, Vârșag, Brădești, Șatu-Mare, Căpâlnița, Ghipeș, Merești, Suseni, Senetea, Liban, Izvorul Mureșului, Cârța, Tomești, Dănești, Șiculeni, Sâncrăieni, Tușnad și Tușnad Băi.

- **Lemne opalizate.** Lemnele se prezintă sub formă de varietăți opalizate albe sau brune de ficat. Ele apar la Remetea-Ciuc, Borsec, Lueta, Vlăhița, Subcetate, în cadrul complexelor vulcanogene-sedimentare și bineînțeles remaniate în aluviunile văilor din zonă. Lemne silicificate e posibil să apară și pe alte multe văi, ce străbat complexul piroclastic atât de bine dezvoltat în partea vestică a munților Harghita.

- **Onixul carbonatic.** Cunoscut la noi îndeosebi sub denumirea de aragonit de Corund, această rocă e în realitate un calcit fibros cu aragonit și fine particule argiloase. Încă în secolul trecut KOCH A. a realizat o colecție de aragonite lustruite, care se mai păstrează și azi în colecția Muzeului de Mineralogie al Universității „BABEȘ-BOLYAI” din Cluj. (1886) Acest zăcămint de oxid carbonatic, ce apare în trei mameleane de-a lungul șoselei Praid-Corund, a fost exploatat intens între anii 1930-1944 de către oameni din Corund, care îl prelucrau cu ajutorul strungului transformându-l în frumoase obiecte de artă de interior. Zăcămintul s-a format din soluții hidrotermale de temperatură joasă într-o etapă Levantin-Cuaternară.

Onixul este ușor translucid, prezintă texturi rubanate simple sau ondulate și este ușor colorat în nuanțe cenușii-verzui, de pigmenți colorați din categoria oxizilor de fier, a argilelor și uneori chiar de substanță organică. El poate fi utilizat și în gemologie, dar are o duritate mică și cu timpul își pierde luciul. Colecționari pasionați

pot și astăzi aduna eșantioane din vechile exploatare. Tufuri termale carbonatice mai puțin aspectuoase apar la Borsec și Toplița și probabil și în alte zone cu izvoare bicarbonatate. Există cândva obiceiul ca în asemenea zone de izvoare să se pună mici obiecte confecționate din materii vegetale (de exemplu coșulețe de flori uscate de scai sau coronițe) care în scurt timp se pietrificau prin depuneri de carbonat de calciu. De regulă aceste tufuri conțin în ele încrustate numeroase frunze de arbori.

- **Hematitul.** Hematitul sau specularitul sub formă de cristale negre și cu luciu puternic, de regulă dispuse în rozete se găseau din abundență în secolul trecut în fisurile andezitului amfibolic alterat și acoperit de o stivă de 2-3 m grosime din craterul vulcanului Cucu (1558 m). Cele mai frumoase cristale ajungeau după relatările lui HERBICH F. (1881) până la dimensiunea de 6 cm diametru. Ele au fost găsite în locul Paphomloka (Fruntea Popii), la limita pădurii cu pășunea alpină. Cristale de hematit au mai fost amintite și din locurile numite Kismorgó și Ligettető. Zona poate fi cercetată fie pornind de la Biborțeni-Herculian, pe vale în sus, fie de la Tușnadul Nou.

Cristalele de hematit frumos striate și lucioase pot fi utilizate în gemologie prin montarea lor direct în obiecte de bijuterie. Hematitul se mai semnalează și în partea centrală a Harghitei, de ex. la izvorul pârâului Odorfenyő.

- **Jaspuri** stratificate în benzi sunt amintite de KOCH A. ca prezente aproape de Odorheiu Secuiesc.

Literatura veche mai amintește prezența pechșteinelui la Lueta, iar a obsidianului la Sântimbru (în Jdealul Băii). Se pare că în ambele cazuri ele au fost confundate cu opaluri verzui sau chiar negre, sticloase.

Deoarece nu toate ariile au fost cercetate sub aspectul resurselor gemologice, nu sunt excluse în viitor unele surprize în acest domeniu.

Domeniul sedimentar

44,93% = 2969,87 km²

Depozitele sedimentare din partea estică a județului sunt reprezentate prin formațiuni de

vârstă mezozoică în facies litoral și din fliș (Triasic-Jurassic-Cretacic inferior și superior, Paleocen-Eocen și Oligocen), ce intră în alcătuirea unor pânze de șariaj, ce se încălecă de la vest spre est. În părțile centrale ale județului, respectiv în ariile depresionare sunt prezente depozite levantine și cuaternare. Părțile sud-vestice ale bazinului aparțin deja bazinului Transilvaniei și ele sunt formate din depozite Badeniene-Sarmatiene și Pliocene.

- **Radiolarite.** În cadrul depozitelor mezozoice din pânza Hășmașului și Bucovinică prezintă interes gemologic o serie de intercalații de radiolarite ce apar în depozitele Ladinien, Callovian-Oxfordien și în formațiunile Wildfyschului (Barremiene-Aptiene). Ele apar în sinclinalele Hășmașului și Lacului Roșu și se continuă spre Bucovina până în zona Rarăului. Radiolaritele de aici îmbracă culori roșii, brune, verzi și negre, iar varietățile omogene ca și constituție și culoare se pretează la prelucrări gemologice primind un luciu puternic. În general datorită durtății lor ele se găsesc de obicei remaniate în aluviunile râurilor de unde pot fi colectate cu ușurință.

- **Lidiene și „Diamante de Maramureș”.** În cadrul depozitelor pânzei șișturilor negre (Neocomian-Aptiene) se individualizează aceleași complexe de strate ca și în zona Covasna, respectiv membrul inferior cu sferosiderite, cel median cu lidiene și cel superior al cuarțarenitelor glauconitice. Ca și în zonele aparținând județului Covasna, primele două orienturi sunt caracterizate prin prezența intercalațiilor de silicolite, respectiv spongolite negre sau lidiene ce apar ca intercalații. În aceleași orienturi, deși nu au fost semnalate până în prezent, pot apare „Diamante de Maramureș” - acele mici cristale de cuarț perfect cristalizate și limpezi ca și lacrima. Și în această zonă „Diamantele de Maramureș” trebuie să apară în pachetele de șișturi negre, străbătute perpendicular pe stratificație de venule de calcită. Cristalele de cuarț de obicei apar înglobate în calcita diacazelor de unde pot fi eliberate atacându-le cu acid clorhidric. Prezența „Diamanțelor de Maramureș” este indicată de obicei de apariția în dia-

clazele calcitice a unei substanțe organice negre cu aspect pulverulent. Atât lidienele, cât și „Diamantele de Maramureș” pot fi utilizate cu mare succes în gemologie. Nu este exclusă și apariția unor sferosiderite cu texturi interne estetice.

Șisturile negre generatoare de Lidiene și „Diamante de Maramureș” sunt bine dezvoltate în partea sud-estică a județului, la est de localitățile Sânmartin, Ciucsângiorz și Cașinul Nou, unde ele alcătuiesc fâșii late de 1–2 km cu orientări nord-sud. Ele apar bine deschise în zona de SE a județului pe valea Cașinului, valea Carpenului (Plăieșii de Jos) și mai spre nord pe valea Uzului.

– **Menilite și chihlimbar.** În aceleași arii, amintite anterior, la est de șisturile negre apar și depozite oligocene aparținând pânzei de Tarcău (Lattorfian–Chatienne) ce îmbracă faciesuri grezoase, disodilice și menilitice. Fâșia de depozite oligocene se dezvoltă aproximativ de la Poian în sud (situat în județul Covasna) și se continuă spre nord până dincolo de valea Uzului, pe o lungime de circa 34 kilometri și având lățimi ce variază între 1–3 km. O altă fâșie de depozite oligocene mai apare la nord de localitatea Valea Uzului. Petece mai restrânse situate în axe de sinclinal și anticlinal mai apar spre sud până la limita cu județul Covasna. Prezența chihlimbarului în gresie este indicată de apariția în cadrul complexului Gresiei de Kliwa a unui reper litologic reprezentat prin fine intercalați de cărbune brun. În județul Buzău unde ivirile de chihlimbar sunt destul de frecvente, asemenea asociație de cărbune și chihlimbar poartă denumirea de „rost” sau „rosturi”. Menilite pot fi culese din aluviunile pâraielor, ce străbat depozitele oligocene.

– **Lemne silicifiate.** De complexe gresiei de Kliwa sunt legate și apariții de lemne silicifiate. Lemne silicifiate apar mai rar și în cadrul celorlalte formațiuni din zona flișului. Ele se culeg în mod obișnuit din aluviunile râurilor, unde ele se disting de celelalte pietrișuri prin aspectele lor fragmentare paralelipedice și bineînțeles prin structura lor specifică.

Cu excepția „Diamanțelor de Maramureș” care apar sub forma unor cristale milimetrice și a chihlimbarului care are duritate mică (2–2,5)

și densitate scăzută (0,5–0,9), egală aproape cu a apei, celelalte minerale și roci de interes gemologic (radiolarite, lidiene, menilite, lemne silicifiate) datorită durității lor mari (6–7) le vom găsi acumulate în pietrișurile văilor și râurilor din regiune.

Considerații arheologice

Fără îndoială că actualele resurse de pietre dure din familia cuarțului criptocristalin (jaspuri, opaluri, lemne silicifiate, menilite, radiolarite, lidiene), au fost cunoscute și în trecut de strămoșii noștri din paleolitic și neolitic, care și-au confecționat unelte din varietățile cunoscute pe plan local, deși ele nu întotdeauna aveau aceeași duritate și calitate de prelucrare ca și silexurile de pe Prut sau obsidianele din Slovacia sau Ungaria.

Un bun cunoscător al actualelor varietăți de silicolite din aria județului ar avea toate șansele de a determina proveniența topografică (sursele de origine) a unor unelte și chiar a unor obiecte de podoabă sau de cult, confecționate din resurse locale, și aflate actualmente în colecțiile arheologice muzeale din județ.

Concluzii

Marea varietate de opaluri de diverse culori distribuită destul de uniform pe întreaga arie a județului, la care se adaugă lemnele silicifiate, lamelele de fier oligist (hematit), sienitul cu sodalit și hornblendă, de la Ditrău, radiolaritele, jaspurile, lidienele, onixul calcaros, cuarțite, „Diamante de Maramureș” (?) alcătuiesc un potențial de resurse gemologice ce sunt azi parțial prelucrate prin atelierul gemologic de la Gheorgheni (Dr. JAKAB Gyula). Rezervele cunoscute până în prezent ar putea asigura materia primă și pentru alte ateliere artizanale situate în alte orașe ale județului, creându-se astfel premiza de a se forma noi stiluri artistice de prelucrare.

Reușita valorificării cât mai superioare a acestor resurse gemologice depinde în mare măsură de calitatea muncii artistice și de stilul creator investit în obiectele create. Din acest

motiv ar fi poate necesar ca cel puțin la unul din liceele de artă din județ să se creeze o secție de prelucrare artistică a pietrelor dure, pentru formarea de specialiști în domeniul gemologiei.

Cercetările de viitor în domeniul prospecțiunilor gemologice din aria județului ar putea pune în evidență noi minerale sau roci poate banale sau obișnuite la prima vedere ca mod de prezentare, dar care printr-o prelucrare adecvată vor pune cu siguranță în evidență „frumosul” ascuns în ele.

Bibliografie

1. BÁNYAI J. (1932): A Hargita déli részének opál lerakódásairól, Magy. Tud. Akad. Math. és term. tud. Ért. XLIX. p. 196.
2. GHEORGHIU, I.; PELTZ, S.; PELTZ, M.; MAREȘ, I. M. (1965): Acumulările de carbonați de la Corund. Soc. de St. Nat. Geogr. Comunic. de geol. vol. 3, București.
3. GHIURCA, Virgil (1986): Evaluarea potențialului gemologic al județelor din România (manuscris). Cluj.
4. GHIURCA, Virgil (1995): Resurse gemologice legate de manifestările postvulcanice din Carpații Orientali. Muzeul Național Secuiesc – Muzeul Secuiesc al Ciucului. ACTA – 1995. Sfântu Gheorghe.
5. GHIURCA, Virgil (1995): Considerații cu privire la resursele gemologice ale județului Bistrița-Năsăud. Muz. Jud. Bistrița-Năsăud. Studii și Cercetări, 1, Bistrița.
6. GHIURCA, Virgil (1996): Armonii cromatice la pietrele de podoabă din România. Addenda. Potențialul de minerale cu calități de gemă din județul Arad. Muzeul Arad. Armonii naturale 1, Arad.
7. GHIURCA, Virgil (1996): Considerații privind resursele gemologice ale județului Prahova. Fundația oamenilor de știință Prahova. Simpozionul de resurse minerale. Buletin informativ, nr. 2, Ploiești.
8. GHIURCA, Virgil; DÉNES, István; BOÉR, Hunor (1996): Contribuții la studiul silicitelor din partea de nord a Bazinului Baraolt. ACTA – 1996, Sfântu Gheorghe.
9. GHIURCA, Virgil; VALACZKAI, Tiberiu (1996): „Diamante de Maramureș” – mineralogeneză și gemologie. Muzeul Bistrița-Năsăud. Studii și Cercetări. Șt. naturii, 2, Bistrița.
10. GHIURCA, Virgil (1996): Pietre cu peisaje, imagini și forme sculpturale artistice. Muzeul Bistrița-Năsăud. Studii și Cercetări. Șt. nat., 2, Bistrița.
11. GHIURCA, Virgil (1997): Resurse de interes gemologic din județul Sălaj. Muz. Bistrița-Năsăud, Stud. și Cerc. Șt. nat., 3, Bistrița.
12. GHIURCA, Virgil; TODORAN, Vasile (1997): Septariile silicioase din calcare de Rona (Sălaj). Muz. Jud. Bistrița-Năsăud. Stud. și Cerc. Șt. nat., 3, Bistrița.

12. HERBICH, F. (1871): Vorläufiger Bericht über den Haematit der Hargit. Orv. Term. Tud. Ért. III., p. 301, Budapest.

13. TÓTH M. (1892): Magyarország Ásványai. Budapest.

14. ZIMÁNYI K., Dr. (1913): Hematit a Kakukhegyről. Über den Hämatit vom Kakukberge. Földt. Közl. XLIII., p. 431–444, 511–523, T. V–X, Budapest.

15. ZIMÁNYI, K. Dr. (1912): Über den hämatit von Arány-Berge (Urol) und von Déva in Comitatus Hunyad. Annal. Mus. Nat. Hung.

Hargita megye gemológiai tartalékai (Kivonat)

A dolgozat egy, az országos gemológiai tartalékokat megyénként áttekintő cikksorozat része, a helyi erőforrások teljesebb feltárásához és felhasználásához kíván hozzájárulni. (Eddig Beszterce-Naszód, Arad, Szilágy, Prahova megyék bemutatása jelent meg, illetve a kézirat leadásakor nyomdakészek voltak már a Maros, Hunyad, Temes, Kovászna megyéket bemutató részek is — utóbbi szintén az ACTA – 1998-ban jelenik meg.) Hargita megyében a magmatikus, a metamorf és az üledékes formációk egyaránt gemológiai értékűek. Az üledékes kőzetekre (44,93% = 2969,87 km²), radiolaritok, karbonátos onixok (aragonitok), faopálok stb. jellemzőek, de „máramarosi gyémántokra”, menilitekre, akár borostyánra is lehet a jövőben még számítani. A herciniai és neogén kiömlési kőzetekből (39,13% = 2586,49 km²) szodalitos szienit, opál, hematit, szerpentinitek, pechstein, faopál ismert. A metamorf kőzetekben (15,94% = 1053,64 km²) csak egyes grafitos kvarcitokat és díszkőnek használható dolomitot-mészköveket ismerünk. Gemológiai potenciálja alapján Hargita megye 11. Románia 41 megyéjéből, mintegy 3,30%-a található itt az ország gemológiai értékű tartalékainak.

Gemological Resources in Harghita County

(Abstract)

The paper is part of a series of articles that reflect the gemological resources divided according to districts from the whole country, and aims at contributing to a more complete presentation of the local sources of energy. The presentations from the counties Bistrița-Năsăud, Arad, Sălaj, and Prahova was published. So far, presentations in manuscripts have been updated from Mureș, Hunedoara, Timiș and Covasna. (This last one appeared in ACTA - 1998, too. **The edit.**) In Harghita county the sedimentary, magmatic and metamorphic formations are of gemological value at the same time. Characteristic for the sedimentary domain (44.93% = 2969.87 km²) are the radiolarites, aragonites, wood-opals etc., as for the „diamonds of Maramureș”, the menylites and ivies can be counted on in the future. From the magmatic domain (39.13% = 2586.49 km²) the sienites, opals, hematites, serpentinites and pechsteins are known. In the metamorphic domain (15.94 = 1053.64 km²), only some grafitous quartzites and dolomites used for ornamentation are familiar. On the basis of its gemological resources, Harghita county is on the 11th place among the 41 counties of Romania, and 3.30% of the gemological resources of the country are to be found here.

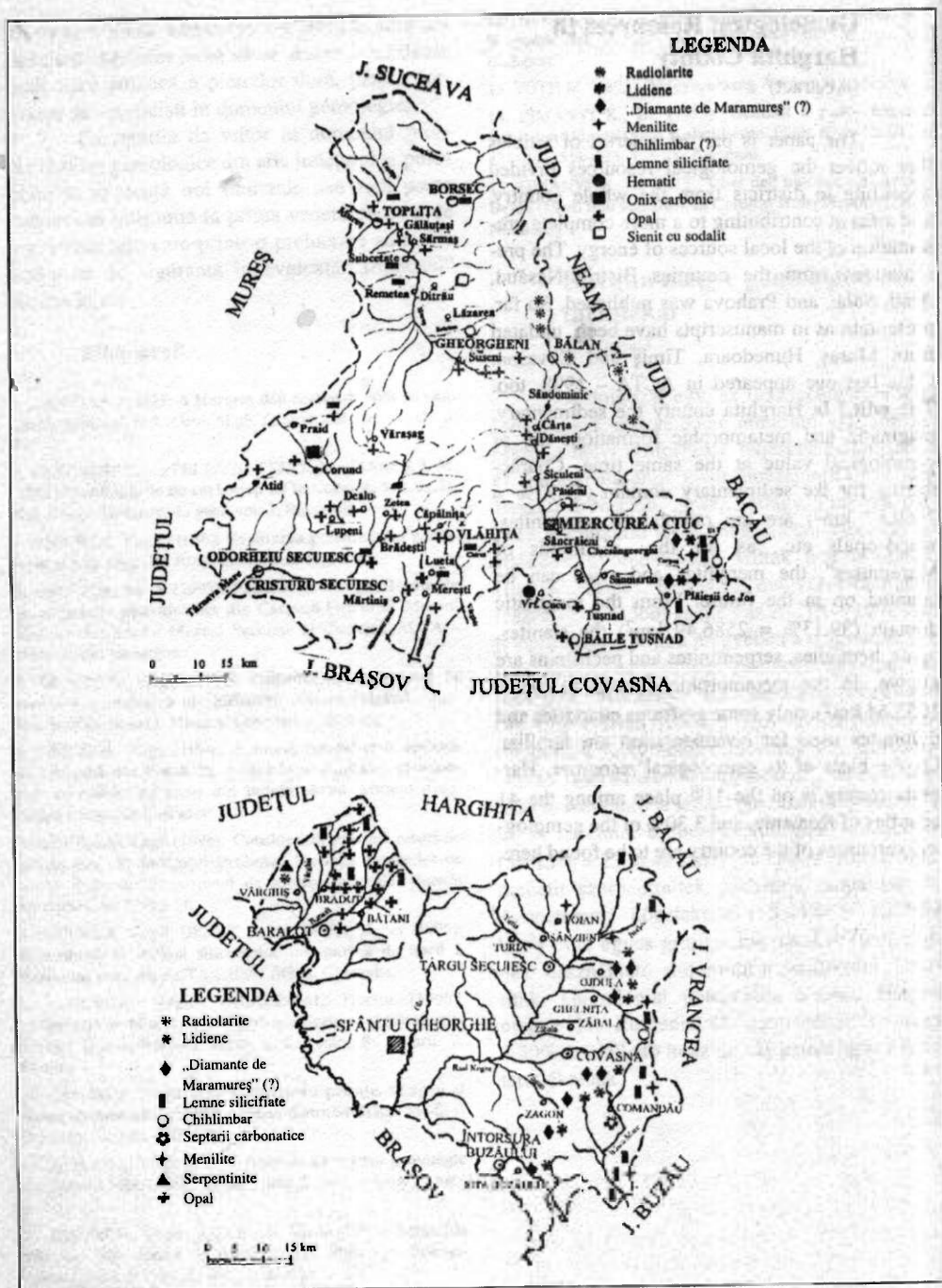

Figura 1. Resurse de interes gemologic din județele Harghita și Covasna

